

253015

Seat No. _____

Second Year LL. B. Examination

April / May – 2003

Human Rights & International Law

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 100

- ૧ માનવ અધિકારોના ઐતિહાસિક વિકાસની રૂપરેખા આપી તેનું સ્વરૂપ તથા મહત્વ સમજાવો. ૧૭

અથવા

- ૧ આર્થિક, સામાજિક અને સાંસ્કૃતિક અધિકારો પરની આંતરરાષ્ટ્રીય સમજૂતી, ૧૭
૧૯૬૬ અને ભારતના બંધારણની તત્સંબંધિત જોગવાઈઓ જણાવો.

- ૨ સમજાવો : ૧૭
(અ) યુનોએ ઘોષિત કરેલા માનવ અધિકારો.
(બ) ભારતના બંધારણમાં સમાવિષ્ટ ‘જીવન તથા અંગત સ્વાતંત્ર્ય’ના હક્કો.

અથવા

- ૨ સમજાવો : ૧૭
(અ) બાળકોના માનવ અધિકારો
(બ) સ્ત્રીઓના માનવ અધિકારો અને રાષ્ટ્રીય મહિલા પંચ

- ૩ નોંધ લખો : (ગમે તે બે) ૧૬
(અ) રાષ્ટ્રીય માનવ અધિકાર પંચ
(બ) “નિ:શસ્ત્રીકરણ”-માનવ અધિકારો માટે ભયજનક
(ક) ડી.કે.બાસુ વિ. પ. બંગાળ રાજ્ય (1997) ISCC 416 ના કેસનું મહત્વ.
(ડ) રૂદલ શાહ વિ. બિહાર રાજ્ય (1983)નો કેસનું મહત્વ. AIR 1983 SC 1086
(ઈ) જાહેર હિત વિવાદ.

- ૪ (અ) આંતરરાષ્ટ્રીય કાયદાના ઉદ્ભવસ્થાન તરીકે “રૂઢિ” અને “સંધિઓ”નું મહત્વ સમજાવો. ૧૬
(બ) “રાજ્યોની સાર્વભૌમ સમાનતા”નો સિધ્ધાંત સમજાવો.

અથવા

- ૪ (અ) આંતરરાષ્ટ્રીય કાયદાના વિષયો તરીકે “વ્યક્તિઓ” વિશે સમજાવો. ૧૬
 (બ) આંતરરાષ્ટ્રીય કાયદાની વ્યાખ્યા અને તેનું સ્વરૂપ સમજાવો. આંતરરાષ્ટ્રીય કાયદો એ સાચા અર્થમાં કાયદો છે ?
- ૫ ખુલાસાત્મક નોંધ લખો : (ગમે તે બે) ૧૬
 (૧) યુધ્ધ કેદીઓ
 (૨) પ્રવેશ આપ્યા પછી વિદેશીઓનો કાનૂની દરજ્જો
 (૩) રાજ્યોની માન્યતા પ્રાપ્ત કરવાની રીતો
 (૪) આંતરરાષ્ટ્રીય મજૂર સંગઠન (I.L.O.)
- ૬ ટૂંક નોંધ લખો : (ગમે તે ત્રણ) ૧૮
 (૧) પ્રત્યાર્પણ અને આશ્રયસ્થાન
 (૨) શરણાર્થી
 (૩) સલામતી સમિતિ અને તેનો વિટો પાવર
 (૪) યુધ્ધને લગતા કાયદા
 (૫) ત્રાસવાદની બાબતમાં રાજ્યની હકૂમત
 (૬) ન્યાયની આંતરરાષ્ટ્રીય અદાલત.

ENGLISH VERSION

- 1 Explain the historical development, nature and importance of human rights. 17
- OR**
- 1 Explain the international covenant on economic, social and cultural rights, 1966 and also explain the relevant provisions in Indian Constitution. 17
- 2 Explain : 17
 (a) Human rights, declared by UNO.
 (b) Fundamental rights of life and personal liberty included in Indian Constitution.
- OR**
- 2 Explain : 17
 (a) Human rights of children.
 (b) Human rights of women and National Women Commission.

- 3** Write notes on any **two** : **16**
- (a) National Human-rights Commission
  - (b) Disarmament : threat to human rights
  - (c) D. K. Basu **V.** West Bengal (1997) ISCC 416
  - (d) Rudal Shah **V.** State of Bihar AIR 1983 SC 1086
  - (e) Public Interest Litigation.

- 4** (a) Explain 'Custom and Treaties' as sources of international law. **16**
- (b) Explain the principle of 'Sovereign equality of States.'

OR

- 4** (a) Explain : Individuals as subjects of international law. **16**
- (b) Define 'International law' and explain its nature. Is international law "a law" in its true sense ? – Explain.

- 5** Write explanatory notes : (any **two**) **16**
- (1) Prisoners of war
  - (2) Legal position of Aliens when admitted
  - (3) Modes of recognition of States
  - (4) International Labour Organisation (I.L.O.)

- 6** Write short notes : (any **three**) **18**
- (1) Extradition and Asylum
  - (2) Refugee
  - (3) Security Council and its veto power
  - (4) Laws relating to war
  - (5) State jurisdiction on terrorism
  - (6) International court of justice.